

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО- ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО - МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Федченко С.В., Федченко В.М. (Харків)

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП) у вищих навчальних закладах України передбачає реалізацію основних принципів **ECTS**, серед яких пріоритетними є принципи науковості, прогностичності, технологічності та інноваційності, сутність яких полягає у формуванні стійких зв'язків змісту навчання з **науковими дослідженнями**, у застосуванні інформаційно - комунікаційних технологій (ІКТ), що обумовлює високоякісну підготовку фахівців вищої освіти та входження їх в єдиний освітньо-інформаційний простір.

Індивідуальне навчально - дослідницьке завдання (ІНДЗ) – нова форма оптимізації самостійної форми роботи студента, яка націлена на реалізацію його творчого потенціалу з врахуванням його індивідуальних інтересів та можливостей.

Формування творчого потенціалу особистості можливе лише при кардинальній зміні методів набуття знань в освіті (зокрема, в педагогічній освіті), а саме - при переході з засвоєння суми готових різнобічних знань з різних дисциплін на самостійну активну пізнавальну діяльність кожного індивідууму з врахуванням його можливостей і особливостей. На нашу думку, один з основних шляхів формування активної пізнавальної діяльності студентів (і старшокласників) - це реалізація в системі їх учбової діяльності методів **навчально - дослідницької** та **науково - дослідницької** роботи.

Слід відрізнити характер **навчальних** та **наукових** проблем, які виникають в процесі дослідницької діяльності особистості, що навчається. В нашому уявленні під дослідницькою діяльністю розуміємо систему форм організації навчального процесу, в основі якої лежить активна пізнавальна діяльність людини, направлена на пошук нових знань шляхом розв'язання творчих дослідницьких задач.

В процесі дослідницької роботи студентів можуть виникати (і перетинатися) проблеми як навчального так і наукового характеру. Враховуючи, що аббревіатури «НДР» та «ІНДЗ», які широко використовуються в останній час в навчально - методичній літературі, припускають подвійне тлумачення («навчально-», «науково-»), то цілком зрозуміло, що це приводить до поширення невизначеності цих понять і вимагає їх чіткої характеристики.

Перш за все, відмітимо, що індивідуальне **навчально** - дослідницьке завдання (**ІНДЗ**) є формою навчальної діяльності студента, і хоча за характером є дослідницьким, все ж зберігає всі ознаки його учбової діяльності. Тобто проблеми, які вирішуються в процесі виконання ІНДЗ, як правило, є не строго науковими, а носять характер учбових (тобто сприяють творчому опануванню програмного матеріалу даної дисципліни і, відповідно, - розвитку особистості).

Навчально - дослідницька діяльність студента (ІНДЗ) організується і контролюється викладачем, вимагає наявності значимої для особистості проблеми і передбачає прагнення до її творчого розв'язання (мотивація дослідження). В свою чергу, для мотивації дослідницької діяльності студента слід створити проблемно - пошукову ситуацію, яка може виникати внаслідок недостатньої інформації з певного розділу програми курсу.

При виконанні ІНДЗ виділяємо такі етапи:

- постановка навчальної проблеми;
- створення гіпотези для її розв'язку, постановка задач;

- тематичний літературний пошук;
- оволодіння методикою експерименту;
- виконання експерименту, його обробка і аналіз;
- оформлення результатів роботи, створення презентації;
- захист мультимедійного проекту ІНДЗ.

Таким чином, з вищезазначеного випливає, що учбова проблема, яка розв'язується в процесі виконання ІНДЗ, носить **суб'єктивний характер**, (має значення переважно для однієї особи). Тобто студенти вирішують проблеми, уже розв'язані наукою, і їх «відкриття» - нові тільки для них (ну і, відповідно, - для невеликої групи однокурсників), отже характеризуються суб'єктивною новизною. Але не слід виключати, що і в процесі навчально - дослідницької діяльності можуть бути здійснені наукові відкриття, ще невідомі науці.

До **науково - дослідницьких** робіт студентів (і старшокласників) ставляться значно вищі вимоги, вони характеризуються значно різноманітнішими формами, методиками виконання експерименту і представлення результатів (наукові огляди, конкурси, публікації, семінари, конференції та ін.). Етапи науково - дослідницької і навчально - дослідницької діяльності студентів можуть співпадати, але головна відмінність науково - дослідницької роботи - це **об'єктивний характер** і рівень одержаних знань (одержані результати сприяють розвитку науки).

В той же час, і **навчально** - дослідницьку і **науково** - дослідницьку діяльність об'єднує спільне значення одержаних результатів для особистості - вони сприяють її розвитку, формуванню системного світогляду, розв'язанню творчих індивідуальних задач (як освітнього так і наукового характеру).

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Цина В.І. (Полтава)

Ознайомлення студентів з методичною роботою – важлива складова їх професійної підготовки. Це завдання вирішується двома шляхами: при вивченні теорії виховання та у процесі педагогічної практики бакалаврів і спеціалістів на IV та V курсах. Безумовно основою такої підготовки є теоретичні наукові знання. Студенти повинні знати, що методична робота в школі розглядається як цілісна система підвищення кваліфікації педагогів школи, як постійна колективна та індивідуальна діяльність, яка передбачає підвищення науково-теоретичного, культурного рівня вчителів, їх педагогічної майстерності, впровадження у практику роботи школи інноваційних передових технологій, передового досвіду та найновіших досягнень науки.

У сучасній школі використовуються переважно колективно-групові й індивідуальні форми роботи. До індивідуальних належать: самоосвіта, стажування, робота над проблемою школи, наставництво, індивідуальні консультації, педагогічні виставки. До колективно-групових можна віднести: педагогічна рада, методоб'єднання, психолого-педагогічні семінари, динамічні групи, педагогічні читання, екскурсії, творчі групи, школи молодого вчителя, семінари-практикуми, школи передового досвіду, науково-практичні конференції, методично-оперативні наради, лекторії, групові консультації.

Студенти повинні засвоїти не тільки ці форми а й знати їх коротку характеристику і диференціювати їх завдання і можливості. Педагогічна рада